

1

Hroby

„Slečinko, ušpiníte si šaty,“ upozornil mě rytíř Vespan. Ani ledabyle ovázané popáleniny na jeho hrudi a klíční kosti mu nezabránily v nespokojeném zamlaskání, které vydával pokaždé, když se mu něco nelíbilo. Já si ho ale nevšímalá, kopala jsem dál a radovala se z deště, který mi promáčel oblečení, chladil na kůži a poněkud změkčoval tvrdou zemi. Rytíř Vespan se pokusil vzít mi lopatu, ale když jsem zavrtěla hlavou, poodstoupil.

Rytíř býval něco jako společník urozeného pána, jak byste nejspíš nazvali zvláštní typ vojáka ze zámoří – což lord Gervais neobratně přeložil do daromanštiny jako „čestný válečník“. Také býval takovým rytířem – nebo mně to Rosarita (která zjevně rovněž bývala rytířkou) aspoň tak řekla, když jsem se jí jednou zeptala, proč se chovají tak odlišně od jiných šlechticů ve městě.

„My nejsme Daromani,“ zavrčel tenkrát Gervais. „Dokonce bychom se ani neměli počítat mezi jejich šlechtu, ale když rozhodíš tu a tam pár mincí, ti jejich prodejní soudci tě prohlásí králem, pokud je cena správná.“

„Neplet té holce hlavu,“ napomenula ho Rosarita (nikdy ne *lady* Rosarita, protože když jsem odmítla říkat jí matko, měla jsem ji oslovovat jenom křestním jménem) a laškovně ho pleskla přes břicho.

„Učitel společenského chování ve škole říká, že skutečná dáma musí být cudná a tichá a nikdy se nepere, protože je to barbarské,“ sdělila jsem jí.

Nechodila jsem do školy dlouho a považovala jsem za důležité dokázat svým *patronům* (protože když je nechci nazývat svými rodiči, pak o nich budu jednoduše mluvit jako o mých patronech), že jejich peníze nejsou vynakládány nadarmo, hlavně vzhledem k tomu, kolikrát mi byl mistr Phinus nucen opakovat tuto poučku, protože jsem, jak mi často připomínal, byla velmi zlobivá dívka, která se nikdy nepoučí. Nicméně má ukázka dobrých mravů neměla na Rosaritu kýžený účinek.

„A jak že se jmenuje ten učitel?“ zeptala se nenuceně. Tou dobou jsem už i já poznávala ten tón v jejím hlase.

„Rosarito...“ ozval se Gervais. „Byl to přece tvůj nápad, aby to děvče –“

Jeho žena zvedla ruku, pak vzala do dlaní moji a políbila ji, jako kdybych byla paní domu já a ona pouhou služebnou. „Samozřejmě, maličká, tvůj učitel má úplnou pravdu, ačkoli jsem si jistá, že tím myslel, že skutečné dámy a pánové by měli být *laskaví* a *shovívaví* a bojovat jen v krajním případě.“

Takhle to mistr Phinus vůbec nemyslel. Nebyla jsem ale hloupá. Pochopila jsem, že mi tím Rosarita říká, že se mám jinak chovat ve škole a jinak všude jinde. Mahdecové děti se tomu učí velmi brzy, protože na jednom místě

nikdy nezůstáváme dlouho, než nás okolnosti donutí hledat si jiný úkryt.

„Máš v sobě moudrost,“ řekla tenkrát Rosarita s úsměvem teplým jako čerstvě upečený chléb. „Nasloucháš. Díváš se. Učíš se způsobům světa, ve kterém žiješ. To je vzácná a cenná schopnost, drahoušku.“ V očích jí zazjiskřilo, když úkosem pohlédla na Gervaise. „Někteří lidé si ji musejí teprve osvojit.“

Gervais si odkašlal. Dělal to často, i když v žádném případě nebyl ještě starý. Myslím, že byl starý jenom v srdci. „Toho se dočkám od ženy, která má chuť jít rozporovat –“

Tady musím připustit, že pořádně nevím, co znamená slovo *rozporovat*, ale domnívám se, že je to něco jako *rázně se zapojit do barbarské rvačky, jaké se správné dámy vyhýbají*.

„... má chuť jít rozporovat počínání dívčina učitele chování, protože jí opakuje stejné poučky, jaké byl bezpochyby nucen se učit také, když byl v jejím věku. A co se té *moudrosti týče* –“

Lord Gervais to dělal často. Začal u jedné věci a přecházel ke druhé, aniž to oddělil něčím jiným než slovy „a co se týče...“, nezbytně doprovázenými rozmáchlým mávnutím paží a zvýšeným hlasem.

„A co se té *moudrosti týče*, pokud hledáme právě ji, pluli jsme špatným směrem! Tento kontinent je barbarický. Přes všechny jeho divy, od gitabriánských vynálezů až po jan'tepská kouzla, jsou tihle lidé jako děti, kterým byl podán příliš ostrý nůž bez náležitého poučení. Mocné národy vedou válku proti slabým; slabí kořistí na ještě slabších. Mágové – *mágové*, jaké jsme u nás nikdy neměli, obracejí svá úžasná kouzla proti uprchlíkům a nevinným...“

Rosarita se zhluboka nadechla. Mysleli byste si, že spustí velký křik, ale ve skutečnosti to dělala proto – i když to bylo stěží postřehnutelné –, že to pokaždé přimělo Gervaise zklidnit se, plaše se usmát a přestat mluvit.

Měli mezi sebou mnoho takových nenápadných znamení: náznak úsměvu, kterým říkali, že se mají rádi; drobné přikývnutí, které jste sotva zahlédli a které znamenalo, že se dohodli na něčem strašlivě důležitém. Čím menší přikývnutí, tím vážnější se to rozhodnutí ukázalo být. Mrknutí. Gesta. Dokonce i mlaskavé zvuky, které Gervais občas vydával. Bylo to, jako kdyby měli jakousi tajnou řeč, které rozuměli jen oni dva.

Jednou jsem se na to ptala rytíře Vespana. Řekl mi, že to je tajná řeč. Říkal, že tajnou řeč mají mezi sebou všichni milenci, dokonce i když o tom zpočátku nevědí, a že není větší potěšení než život strávený jejím společným učením.

Rytíř Vespan, sdělil mi jednou lord Gervais, jako by šlo o nějaké velké tajemství, byl tak trochu romantik.

Měla bych se vrátit k Vespanovi, i kdybych se měla zmínit jen o tom, že po většinu času, kdy jsem žila v jejich domácnosti, jsem se domnívala, že „Rytíř“ je jeho křestní jméno. Ale jak už jsem řekla, ukazuje se, že rytířem nazýváme člověka, kterému pán důvěřuje víc než komukoli jinému na světě. Šlechtici z města, kteří se v domě pravidelně zastavovali, aby vyhledali lorda Gervaise (ačkoli častěji se na něj dívali spatra), mluvili o Vespanovi jako o „majordomovi“. Pochybuji, že to Vespan vůbec oceňoval.

Byl vlastně Rosaritin rytíř – ještě z jejich země za mořem, kde byla známa jako „sir Rosarita“, což je zvláštní,

poněvadž v daromanštině se ekvivalent slova „sir“ používá jen v souvislosti s muži.

„Rytíř je rytíř, který je rytíř,“ říkával Gervais. Rád opakoval věci třikrát, i když občas řekl něco jenom dvakrát a odmlčel se, zatímco jsem na něho civěla, rozčilená z čekání na třetí opakování, než se nakonec usmál a přiměl mě to říct společně s ním.

„Mohla bych být rytíř?“ zeptala jsem se.

Lord Gervais právě vařil večeři. Občas to dělal – jen aby dokázal, že to dovede. Vytáhl ze zásuvky dlouhou dřevěnou naběračku a podržel ji před sebou, jako kdyby to byl veliký meč. Myslela jsem, že si chce hrát na šermování, ale zpražil mě pohledem, takže jsem ztuhla.

„Natáhni ruce,“ poručil.

Poslechla jsem.

Klepl mi koncem naběračky na obě dlaně a potom na čelo. Kdyby to byl opravdový meč, byl by mě pořezal.

„Tak,“ řekl nakonec.

„Tak co?“ nechápala jsem.

„Tak – jsi rytíř.“

Opět se začal věnovat míchání polévky.

„Ale ne opravdový rytíř,“ řekla jsem.

„Ach ano, *opravdový* rytíř.“ Otočil hlavu – jen o kousek ale dost na to, abych věděla, že tento signál znamená, že mám pozorně poslouchat, co se mi chystá říct, ale nesmím to před nikým opakovat. „Nikdo z tebe nemůže udělat rytíře. Dokonce ani ty sama ze sebe nemůžeš udělat rytíře. Rytíř existuje pouze krátký okamžik, když uděláš něco statečného, laskavého, nemožného a vznešeného najednou. V tu chvíli kráčí po zemi rytíř, a když ta chvíle

pomine, rytíř zmizí a zůstaneme tu jenom my, hloupé, nemotorné věci z masa a kostí.“

Pak udělal něco velmi gervaisovského. Pohyboval sanicí, jako by si žvýkal vlastní jazyk, načež na mě vrhl vlahý pohled, který občas míval, a dodal: „Jistěže jednou budeš skutečný rytíř, mé dítě.“

Nikdy předtím ani potom jsem se nesetkala s člověkem, který by měl tak dobré srdce jako lord Gervais. A měl i pravdu: nedlouho poté, co pronesl tato slova, jsem se *skutečně* stala rytířem. Pravda, jen na okamžik a rozhodně ne tak, jak by si on přál.